

Z GALÉRIE TVORCOV

„V jednote je sila - v rôznorodosti genialita“, hovorí vynálezca, patentový zástupca a publicista Ing. Štefan Holakovský

„Z toho chlapca bude raz fiškál“, vyhlasoval starý otec zakaždým, keď sa jeho vnuk zamiešal do debaty dospelých svojou detskou logikou tak, že sa nad tým museli nielen pousmiať, ale aj zamyslieť. Čas ukázal, že dedko nebol vtedy ďaleko od pravdy. Z vnuka sa stal inžinier, konštruktér a vynálezca, vývojár, výskumník a vedec, propagátor metód tvorivého myslenia a nakoniec patentový zástupca. Inžinier Štefan HOLAKOVSKÝ sa tak síce okľukou, ale predsa len k právu dostal. „Lepší je neúspech, z ktorého sa poučíš, ako úspech, z ktorého sa nepoučíš.“ „Urobiť zo zložitého zložitejšie je jednoduchšie, ako zjednodušiť jednoduché.“ To sú ďalšie dva aforizmy z jeho dielne, ktoré ho plne vystihujú aj ako osobnosť.

Ponúkame vám rozhovor s týmto zaujímavým človekom.

„Každá gebuľa myšlienku vygúľa - problém je v tom, ako ju dostať von.“ Aj tento aforizmus patrí k vašim známym sentenciám, ktorými vtipne glosujete oblasť tvorivosti, v ktorej už roky pôsobíte. Naozaj platí, že „každá gebuľa myšlienku vygúľa“, v tomto prípade myšlienku, ktorá stojí za to? Je tvorivosť vrodená vlastnosť, rodíme sa už tvoriví či netvoriví alebo sa dá tvorivosti naučiť? Alebo ešte ináč: je na tvorivé vynaliezanie potrebné zvláštne nadanie alebo „len“ dobrý učiteľ a efektívne metódy?

Názory a teórie sa rôznia, niektorí tvrdia, že to daný jedinec buď v sebe má, alebo nemá, iní sú presvedčení, že človek ako tvor ovplyvniteľný a schopný sa učiť, si dokáže tvorivé myslenie natrénovať. Ja si myslím, že je pravda jedno aj druhé a okrem toho pôsobia ešte ďalšie vplyvy, ktoré môžu pomôcť tvorivosť rozvíjať alebo naopak zablokovat.

Ak by sme mali vychádzať zo skúseností, že základy toho, akí v živote budeme, aké schopnosti sa u nás prejavujú a akým spôsobom budeme realizovať to najlepšie v nás, sa kladú už v detstve, kde by sa vo vašom prípade dali nájsť prvé kontakty s tvorivosťou?

Korene sú určite v rodine. Otec pracoval ako šéfredaktor okresných novín, vo voľnom čase rád maľoval, matka dokázala podľa vlastných návrhov uštrikovať nádherné veci, s bratom sme od malička vymýšľali a konštruovali.

Úplne na začiatku však bola asi jedna dlhá schôdza výboru vtedajšieho Zväzarmu. Kým „veľkí ujoovia“ schôdzovali, nechali mňa, ešte predškoláka, samého v miestnosti plnej fantastických vecí: rôznych paličiek, vrtuliek, koliesok... A ja som začal vymýšľať, tvoriť, skladať, konštruovať... Celé hodiny som sa tam pokúšal poskladať lietadielko podobné tomu, aké občas preletelo nad našou dedinou a rozhadzovalo plagáty. Vedomosti aj skúsenosti mi chýbali, ale o to viac fungovala fantázia. Možno práve táto skúsenosť poznačila moju budúcu prax, pretože už ako malý žiak som skonštruoval viac ako päťdesiat modelov lietadiel.

O dve desaťročia neskôr, ako konštruktér v Bratislavských automobilových závodoch (BAZ), som si dokázal v mysli predstavovať, upravovať, meniť a vylepšovať aj to, čo iní „klasickí“ konštruktéri museli dlho a zložito rysovať. Som presvedčený, že ten, kto dokáže priestorovo myslieť, má najlacnejšiu, najrýchlejšiu a najväčšiu rysovaciu dosku, laboratórium, dielňu aj skúšobňu priamo vo svojej hlave.

Psychológovia tvrdia, že vlastne už v najranejšom detstve vieme, kým chceme byť. A keby nás rodičia i škola nechali vyvíjať sa podľa našich záujmov, sami by sme si našli to správne povolanie. Čím ste chceli byť v detstve vy?

Ako malý chlapec som chcel byť letcom. Ani nie tak konštruktérom, sníval som o tom, že niekedy budem pilotovať lietadlo. A raz sa mi to aj tak trochu splnilo. Mal som asi dvanásť rokov, keď v škole opäť vyhlásili súťaž v zbere papiera. Odmenou bol tentoraz výlet na letisko v Prešove. Tam ma spoznal inštruktor z modelárskych pretekov. Vzal

ma do dvojmiestneho lietadla na tréning budúcich letcov, ukázal mi, čím sa čo ovláda, a povedal: - skús. A ja som riadne roztrasený, ale nesmierne šťastný skúsil. Nespadol sme.

Najviac ma však bavilo vymýšľať. Pokúšal som sa zostrojiť všetko, čo ma zaujalo. Prvú kryštálku som si skonštruoval ešte na Základnej škole v Giraltovciach. Bol to úžasný zážitok. Opájaj som sa tým, že zo slúchadiel počujem hlasy v neznámych jazykoch z nepredstaviteľnej diaľky s pocitom, že mi hlásatelia šepkajú priamo do ucha. Občas som sa zo staníc, ktoré sa nesmeli počúvať, dozvedal niečo aj o pár dní skôr, ako z tých, ktoré sa mali počúvať.

Na vysokej škole som si už vyrábaj tranzistorové rádia. Keď som v nejakom časopise videl, že Japonci vyrábajú tranzistorák veľký, vlastne malý ako cigaretová škatuľka, inšpiroval som sa a urobil som tranzistoráčik do zápalkovej škatuľky. Keď som o pár rokov pozhánal integrovaný obvod, vyvinul som ešte menší - do škatuľky od plastovej gumy.

Vysoká škola, to bola Elektrotechnická fakulta SVŠT v Bratislave, teda technická škola, na ktorej by sa mala tvorivosť už naplno prejavovať...

Hovoríme o druhej polovici 60. rokov a vtedy sa pojem tvorivosť vyskytoval nanajvýš v spojení „ľudová umelecká tvorivosť“. Prvé tri ročníky štúdia zaplňala teória. Priznám sa, bol som zlý žiak, keďže ma bavili veci, ktoré boli bližšie k praxi. Vo štvrtom a piatom ročníku však v mojich študijných výsledkoch nastal prekvapujúci obrat k lepšiemu. To som už robil pomocnú vedeckú silu na Katedre elektrotechnológie. Tam som pochopil, že sa vyplatí dávať veci do neočakávaných súvislostí a vedieť sa na problémy pozeráť pod iným uhlom ako ostatní.

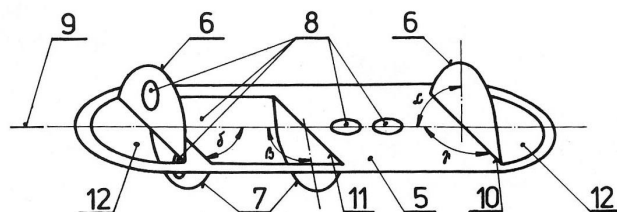
Diplomová práca často naznačí budúce smerovanie mladého človeka. Aká bola tá vaša?

Veľmi zaujímavá. V Ústave technickej kybernetiky SAV práve vyvíjali riadiaci počítač RPP 16. Výskumný ústav káblov a izolantov (VÚKI) vyvíjal preň špeciálny páskový vodič, ktorý dovtedy vedeli vyrobiť, tuším, len Američania. Ja som mal zmapovať elektrické pole toho vodiča. Dostal som nejaké odporúčania, akým spôsobom by sa to možno dalo urobiť, odskúšal som ich, nefungovali. Týždeň som neprišiel do laboratória (už ma chcel ísť vedúci diplomovky hľadať), na internáte som špekuloval, ako na to. Vrátil som sa s novou metódou inverzného poľa. Ekvipotenciály inverzného poľa, ktoré sa dali namerať, sa stali (po prekreslení do pôvodného poľa) siločiarami pôvodného poľa, v ktorom sa nedali namerať. Tri moje nápady mali charakter vynálezu, objavil som aj jeden, dovtedy neznámy, s tým súvisiaci vzorec... Diplomovka bola vyhodnotená ako najlepšia na katedre. Vo VÚKI mi ponúkli pracovať na probléme ďalej, ostal som tam rok a získal aj prvé skúsenosti s publikovaním v odborných časopisoch. Potom ma zlákala ponuka pracovať v Bratislavských automobilových závodoch, kde sa rodilo nové vývojové pracovisko.

Čo bolo také prítiažlivé na možnosti pracovať v BAZ?

Dve veci. Po prvý fakt, že mi pomohli vyriešiť bytovú otázku, prideliť mi byt. V poslednom ročníku vysokej školy som sa oženil. Manželka, chemická inžinierka, dostala miesto v škrobárenskom výskume v Trnave. Bývali sme tam na slobodárni, narodil sa nám syn a ja som každý deň dochádzal vlakom o 5.40 hod. z Trnavy do Bratislavy. No a po druhé, prácu vo vývoji vznikajúcej automobilky som bral ako výzvu. Keď som sa po čase stal vedúcim konštruktérom zodpovedným za znižovanie hluku výfukových systémov, v podstate som si neuvedomil, do čoho idem. Koloval vtedy taký vtíp o etapách vývoja, prvou fázou bolo tuším „nadšenie naivných“, poslednou „odmena nezúčastnených“, no a ja som zrejme prišiel v predposlednej etape známej ako „potrestanie nevinných“. Nákrety dovtedy vyvinutého výfuku boli také zložité, že som netušil, či majú výfukové plyny vôbec šancu dostať sa von. Keďže mňa to vždy ťahalo k jednoduchosti, začal som robiť presný opak. Zmeral som najskôr útlm prázdneho plášťa tlmiča výfuku a postupne doňho pridával čo najjednoduchšie diely tak, aby čo najmenej prekážali prúdiacim plynom a čo najviac tlmili hluk. Keď sme šli do Liazu predviesť, čo sme vyvinuli, netušili sme, že už mali vyhladanú licenciu, ktoré chceli kúpiť v zahraničí. Od nás by boli uvítali potvrdenie, že sa to v Československu nedá vyrobiť. Šéfstvo sa tešilo na služobné cesty medzi Amerikou a západným Nemeckom, no a do toho sme prišli my, začínajúci konštruktéri z Bratislavy. Naštvali sme ich. Všetko, čo sme vyvinuli, bolo lepšie nielen ako ich sériovo vyrábaný výfuk, ale aj ako vytipované zahraničné výfuky. Asi desať výfukov sme prihlásili ako vynálezy a dostali autorské osvedčenia. To bola naša odmena.

Lepšia spolupráca bola pri vývoji výfuku pre univerzálny nakladač čelný vyrábaný v ZTS Detva. Tie nakladače sa dovtedy vyvážali do dvadsiatich ôsmich krajín, avšak zrazu prestali vyhovovať sprísneným hlukovým predpisom. Práve teda súbili. A tak, aj keď bola doba, kedy papierovanie a schvaľovanie trvalo aj mesiace, dostali pracovníci ich výskumno-vývojovej základne pokyn, že majú urobiť všetko, čo im poviem, a papierovo sa to dorieši neskôr. Dochádzalo k neočakávaným ústretovým situáciám. Debatovali sme na dvore o najnovšom nápadе, kreslil som do piesku... Kým sme to zvažovali, vyšiel z dielne chlapík, ktorý si prehadzoval v rukách ešte horúci kus železa a pýtal sa, či som to myslel takto. On to medzitým už vyrobil. Bola to fantastická spolupráca, aj výsledky, podarilo sa nám výrazne znížiť hluk pod limitnú hladinu

Tlmič výfuku AO 198719 (PV 2312-78)

a nakladače sa mohli vyvážať. Odmena bola o niečo lepšia ako v predchádzajúcom prípade. Keď podnik preberal štátne vyznamenanie, dvaja z nášho tímu sme boli pozvaní na slávnostný obed.

Z tých čias pochádza trpké znejúce úslovie, že každá iniciatíva musí byť po zásluže potrestaná... A úspech vzbudzoval závisť.

Aj ja som mal neraz pocit, že mi skutočnosť, že som tvorivým myslením „nakazil“ aj svoje okolie, viac uškodila ako prospela. Zapájali sme sa do súťaží vynálezcov a zlepšovateľov. Súťaž vynálezcov som vyhral viackrát, poukazy na dovolenku pre celú rodinu, ktoré som mal dostať, som však nikdy nedostal. Ocenenie Laureát výstavy, ktoré som dostal za vynález výfuku vystavovaný v Moskve, bol prevzatý nejaký súdruh z Prahy, aj keď v novinách písali, že som tam bol ja. Inokedy mi šéf vysvetlil, že zlepšováky sú pre robotníkov a že ja, inžinier, sa s tým nemám zhadzovať a už vôbec nemám na to navádzať ostatných. Vyhlásil som teda, že si dávam záväzok, že už nepodám žiaden zlepšovák. Začal som prihlasovať vynálezy! Ani s nimi to však nebolo jednoduché. „Nepreháňaš to?“ spýtal sa vedúci. „Už máš tretí vynález, keby si mal jeden - dva, tak nepoviem, ale takto to vyzerá, že na tom nič nie je...“

Kvôli zlým vzťahom som chcel odísť, ale neodíšiel som. Skončilo sa to ináč. Spravil som si postgraduál vynálezcovstva a stal som sa vedúcim oddelenia vynálezov a zlepšovacích návrhov, ktorého činnosť som dovtedy kritizoval. Ročne sme prihlasovali viac ako tridsať vynálezov a vyhrávali súťaže v rámci generálneho riaditeľstva Československých automobilových závodov (ČAZ).

Aj napriek spomínaným problémom a tiež tomu, ako to s BAZ-kou neskôr dopadlo, pre mňa to bola veľmi poučná prax konštruktéra a budúceho patentového zástupcu.

Aj napriek tomu ste z BAZ-ky odišli. Prečo?

V Štátnom drevárskom výskumnom ústave (ŠDVÚ) mi „ušili“ funkciu naozaj na mieru. Stal som sa poradcom riaditeľa pre technickú tvorivú činnosť. Tam som si prišiel na svoje. Pohyboval som sa medzi riešiteľskými tímami, ktorým som „naočkovával“ metódy tvorivého myslenia. Znie to ako paradox, ale najviac mi pomohlo to, že v odbornej problematike drevárstva som sa vôbec nevyznal. Preto som mohol klásť ničím nezaťažené otázky. Riešiteľov som sa pýtal: „Prečo tak a nie inak?“ Neuspokojil som sa s odpoveďou: „Lebo všade sa to robí tak.“ Často aj vďaka takejto jednoduchej otázke vznikali odpovede v podobe technických riešení, ktoré sme prihlasovali ako vynálezy. Vyriešili sme napríklad problém zle fungujúcej linky na farbenie dýh, ktorá bola zakúpená

za drahé devízy. Stačilo len púšťať do farbiaceho roztoku bublinky, ktoré zabezpečili dokonalé preniknutie farby do dýh.

Moje zlaté časy sa skončili, keď som sa stal vedúcim odboru tvorivosti a priemyselnoprávnej ochrany. Na tvorivosť, popri nutnom (nútenom) papierovaní, ktoré súviselo s agendou okolo vynálezov a zlepšovacích návrhov, už v podstate neostával čas.

Náhodou som sa dozvedel o konkurze do Kabinetu výskumu tvorivosti SAV, na ktorý som prišiel s dvoma kufíčkami, v ktorých som mal svoje články o tvorivosti, a prijali ma.

Z krstu CD-ROM-u GENIUM

Vaše meno sa dávalo do súvislosti s propagáciou metód tvorivosti už od začiatku 80. rokov. Mesačník pre mladých vedcov a technikov Elektrón uverejnil 130 pokračovaní seriálu o tvorivom myslení, dva roky na jeho stránkach vychádzal Vecitopis, história najznámejších vynálezov,

dďalej to boli články v Technických novinách, Hospodárskych novinách, Trende, v Rodine a škole, rozhlasové a televízne relácie... V 90. rokoch pribudlo prvé slovenské multimediálne CD-ROM s názvom GENIUM - Tvorivo o tvorivom myslení. Medzi prvými ste začali s tréningami tvorivosti...

O tréningu tvorivosti sa dovtedy toho veľa nehovorilo. Slovo tréning sa u nás spájalo akurát tak s futbalom a inými športmi. Na vlastnej koži som si odskúšal, že tvorivé myslenie sa dá trénovať. Výkon mozgu sa dá vytrénovať, dokonca oveľa viac ako výkon tela.

Seriál v Elektróne vychádzal dvanásť rokov. Najskôr som čitateľom predstavil novú metódu, potom som im zadal problém, ktorý mali riešiť. Reagovali úžasne. Do redakcie chodilo množstvo listov. Niekedy išlo o problém, ktorý sa týkal praktického života. Čitatelia mali napríklad navrhnúť spôsob, akým sa dá bochník chleba rozdeliť na dve rovnaké polovice. Táto úloha „bežala“ niekoľko mesiacov, uverejňovali sme riešenia, ktoré vytvorili čitatelia, a na ich základe prichádzali ďalšie a ďalšie riešenia, od jednoduchých nápadov využívajúcich geometriu či rovnováhu cez prekvapujúce riešenia využívajúce napríklad trenie až po konštrukcie zložitých zariadení s elektronikou. Bol som sám prekvapený, ako veľa rôznych princípov boli čitatelia schopní využiť. A to od malých detí, za ktoré ich nápady zapisali rodičia, až po starých rodičov, ktorým občas vypomáhali vnuci.

Napísali ste takmer tisícku odborných i populárnych článkov, okrem toho poviedky, fejtóny, doplnky k Murphyho zákonom... Čo vás ako známeho publicistu teší a čo na druhej strane hnevá?

Teší ma, ak sa podarí článok, ktorý čitateľov zaujme, poučí a niekedy aj zabaví. Veď jedným z atribútov tvorivého človeka je zmysel pre humor. Dva roky som písal a skvelý ilustrátor Kája Saudek v komiksovom štýle ilustroval môj Vecitopis, históriu predmetov dennej potreby. Aj po rokoch si uvedomujem, že práve spojenie písaného slova, obrázkov a faktografických informácií o vzniku vecí, s ktorými sa dennodenne stretávame, ako ceruzka, počítač, telefón či žehlička, je tiež jedným z účinných spôsobov, ako využívať staré poznatky na vytváranie nového. Vo svojich článkoch sa snažím integrovať informácie, ktoré dosiaľ neboli využívané komplexne a podávať ich v čo najprístupnejšej podobe.

A čo ma hnevá? Stále ma hnevajú nepresnosti, aké sa vyskytujú v médiách, v súvislosti s problematikou priemyselného vlastníctva. Neraz som písal, upozorňoval, vysvetľoval, rozčuľoval sa, že pojmy vynález, patent, objav, autorské osvedčenie nie sú synonymá, že každý z nich znamená niečo iné. Napriek tomu si ich novinári a redaktori vytrvalo pletú ďalej.

Ako patentový zástupca ste určite zažili v svojej praxi mnohé nečakané situácie, spomeňte nejakú.

Raz za mnou prišiel „vynálezca“, ktorý chcel získať energiu len tak, ako sa povie „z ľufu“. Sťažoval sa mi, že mu nikto nechce pomôcť. Musel som ho sklamať aj ja, nemohol som zariadiť, aby „vypli“ jadrovú elektrárňu a odovzdali mu ju na pokusy.

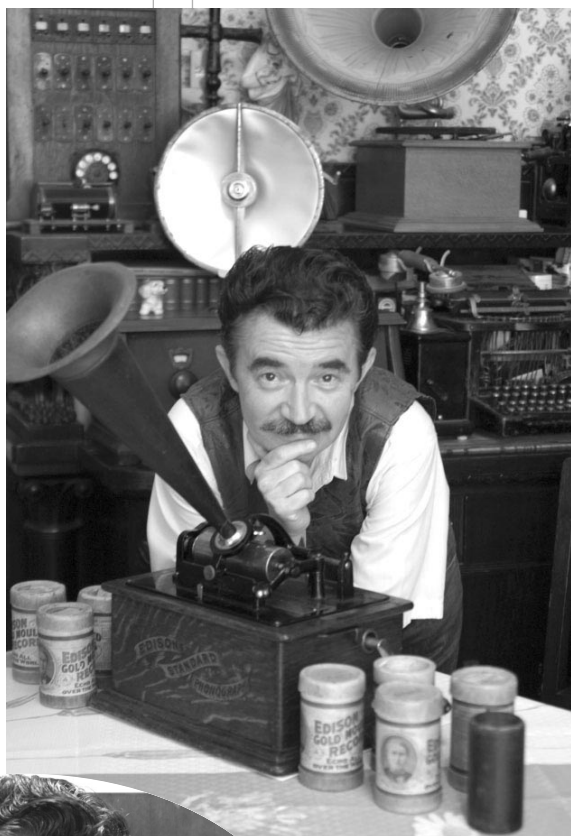
Nie každý o vás vie, že už roky zbierate starožitnosti, predovšetkým staré technické predmety - telefóny, rádiá, písacie stroje, fotoaparáty, hodi-ny, žehličky atď. Ako sa z racionálne uvažujúceho technika stáva vášnivý zberateľ?

Na prvý pohľad to vyzerá ako paradox: vytváram a chránim nové a zbieram staré. Keď som písal Vecitopis, kupoval som si kvôli zisťovaniu a overovaniu faktov najrozličnejšiu literatúru. Postupne, ako pribúdali honoráre, som predmety, o ktorých som písal, začal aj zbierať. Po-

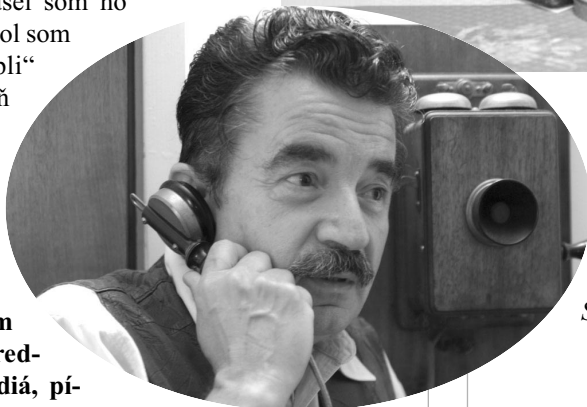
máhalo mi to pri písaní. Rozmontoval som starú kameru, pozrel dovnútra ako funguje, poznával jej technickú podstatu. Fascinuje ma, ako vynálezcovia pred nami dokázali s oveľa primitívnejšími technickými prostriedkami vytvárať neuveriteľné veci. Edison už pred viac ako sto rokmi „zakonzervoval“ zvuk (mám pár takýchto „konzerv“ - valčekov do fonografu). Iní ešte predtým zachytili obraz, ďalší ho dokázali rozhýbať. Vďaka tomu, že historické technické predmety nielen „zberám“, ale aj „rozoberám“, som našiel chyby vo viacerých knihách. Autori, ktorí ich

písali, zrejme nemali tie predmety v rukách.

V Mestskom múzeu v Bratislave sme pred pár rokmi s priateľom starožitníkom zorganizovali výstavu technických kuriozít. Vysoká návštevnosť potvrdila, že ľudia majú o takého podujatia záujem. V súčasnosti pripravujem návrh veľkej výstavy o tom, čím žijem - o tvorivosti a ochrane jej produktov. Výstava by mala nielen propagovať už vytvorené vynálezy, ale jej súčasťou by boli aj tréningy metód tvorivého myslenia a ďalšie netradičné sprievodné akcie.

*Keď sa byt zmení na múzeum
(na stole storočný EDISON
STANDARD PHONOGRAPH).*

S jedným z najobľúbenejších telefónov.

Máte skúsenosti konštruktéra, vynálezcu, propagátora metód tvorivého myslenia i pracovníka patentovej ochrany. Čím vás obohatila táto jedinečná prax?

Predovšetkým poznaním, že tvorivé myslenie a ochrana produktov takéhoto myslenia musia byť nerozlučne späté. Bez tvorivosti by sme nemali čo chrániť a patentoví zástupcovia by neboli potrební. Ak sa niekedy vyjadrujem

kriticky, ide mi predovšetkým o to, aby vynálezy a ani iné produkty myslenia neostávali ukryté v zásuvkách alebo v hlavách znechutených tvorcov. Veľmi ma mrzí fakt, že na Slovensku výrazne klesá počet prihlášok predmetov priemyselných práv od domácich prihlasovateľov. Tu vidím veľký priestor na využívanie metód tvorivého myslenia. Ľudia z nich poznajú možno brainstorming, ale aj to viac-menej len ako pojem, ktorým robia dojem, málokto ho dokáže efektívne využívať. A pritom heuristické postupy, metódu inšpiratívnych slovíčok, synektiku či morfológickú analýzu môžeme úspešne využiť pri skutočnom riešení skutočných problémov. Ak treba za krátky čas vytvoriť čo najviac nápadov, bezkonkurenčne najlepšia je metóda 635. Pomocou nej šesť riešiteľov za pol hodiny navrhne aj viac ako sto nápadov. Zažili ste už niekedy takú efektívnu poradu?

Máte ešte nejaký nesplnený sen?

Mojím snom je vytvoriť pracovisko, ktoré by využívalo metódy tvorivého myslenia na vytváranie, prihlasovanie, ale aj realizovanie vynálezov. Predstavujem si akýsi „tím rýchleho tvorivého nasadenia“, ktorý by si zavolať do podniku, kde „horí“ nejaký problém. Verím, že to, s čím si tam nevedeli rady niekoľko mesiacov, by tento trénovaný tím vyriešil za pár dní, a to práve vďaka využitiu metód tvorivého myslenia a schopnosti pozrieť sa na problém v iných súvislostiach. Funkčnosť takého tímu sme už niekoľkokrát úspešne overili.

A ďalším mojím zatiaľ nenaplneným snom je aj zriadenie „príručného“ technického múzea z predmetov, ktoré už roky zhromažďujem. Exponáty mám, chýbajú mi priestory.

Danica Janiaková

Foto: archív Š. Holakovského

Vynálezy

Ing. Štefan Holakovský je autorom/spoluautorom 30 vynálezov. Z nich vyberáme niekoľko takých, ktoré ilustrujú jeho široký „vynálezcovský záber“.

AO 185887 (PV 810-76) - Viacúčelový stôl

AO 196742 (PV 4040-77) - Tlmič výfuku

AO 198615 (PV 269-78) - Tlmič hluku prúdiacich plynov

AO 223681 (PV 5724-81) - Zapojenie zdrojovej sústavy

AO 244951 (PV 6855-81) - Nosič téglíkov

AO 233454 (PV 4241-81) - Prenosná požiarne striekačka s magnetovým zapáľovaním

AO 246308 (PV 10135-84) - Plášť tlmiča výfuku sendvičovej konštrukcie

AO 247841 (PV 8743-86) - Spôsob zušľacht'ovania ligno-celulóзовých materiálov

Publikačná činnosť

- viac ako 900 článkov o tvorivosti a ochrane produktov tvorivého myslenia
- autor a zostavovateľ prvého multimediálneho CD-ROM-u „GENiUM“
- výskumné správy
- publikácie v zborníkoch
- poviedky, fejtóny, ...
- zakladajúci člen redakčnej rady časopisu Duševné vlastníctvo

Ocenenia

1978 a 1979 - strieborné medaily ZENIT

1978 - Laureát medzinárodnej výstavy vedeckej tvorivosti (Moskva)

1981 - „Za úspešnú prácu v strojárstve“

1982 - Strom života (medaila)

1985 - Diplom z medzinárodnej výstavy vynálezov (Plovdiv)

2001 - Čestné uznanie predsedníčky ÚPV SR za popularizáciu vedy a techniky, najmä priemyselnoprávnej ochrany v časopise Quark

FROM THE GALLERY OF CREATORS - "UNITY IS STRENGTH - VARIETY IS INGENIOUS"

JANIAKOVÁ, D.:

Interview with an inventor, patent representative, promoter of creative thinking methods, and publicist Ing. Štefan Holakovský from Bratislava.